

ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра підприємництва, обліку та фінансів

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету

 Наталія КИРИЧЕНКО

«29» серпня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 22 ФІНАНСИ

(назва навчальної дисципліни)

освітній рівень бакалавр

(бакалавр, магістр)

спеціальність 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
(шифр і назва спеціальності)

спеціалізація

(освітньо-професійна програма) «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»

факультет економічний

(назва факультету)

2024 – 2025 навчальний рік

Робоча програма дисципліни «Фінанси»

(назва навчальної дисципліни)

Для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня, що навчаються за освітньо-професійною програмою «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок», спеціальність 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок.

Розробники:

Олександр ПРИСТЕМСЬКИЙ, професор кафедри підприємництва, обліку та фінансів, д.е.н., професор

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри підприємництва, обліку та фінансів

Протокол від «28» _____ серпня _____ 2024 року № 1

Завідувач кафедри

Алла КАРНАУШЕНКО

«28» серпня _____ 2024 року

Схвалено методичною комісією економічного факультету

Протокол від «29» _____ серпня _____ 2024 року № 1

Затверджено на Вченій раді економічного факультету _____

Протокол від «29» _____ серпня _____ 2024 року № 1

1. Опис навчальної дисципліни «Фінанси»

Найменування Показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо- кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4,0	Галузь знань <u>07 «Управління та адміністрування»</u> (шифр і назва)	Обов'язкова (ОК 22)	
Змістових частин – 3	Спеціальності: <u>072 Фінанси, банківська справа та страхування</u> <u>ОПП</u> <u>«Фінанси, банківська справа та страхування»</u>	Рік підготовки:	
Індивідуальне науково- дослідне завдання: <u>реферат, комплексне завдання на аналітичне дослідження проблеми</u> (назва)		2-й	-
Загальна кількість годин – 120		Семестр	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 год. самостійної роботи студента – 4 год.		4-й	-
		Лекції	
		30 год.	-
		Практичні, семінарські	
		30 год.	-
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		60 год.	-
		Індивідуальні завдання:	
		-	
		Вид контролю: екзамен	

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання – 60/60

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою викладання навчальної дисципліни «Фінанси» є вивчення сукупності фінансових відносин, які виражають розподіл і перерозподіл валового внутрішнього продукту на макро- і мікрорівнях. Вивчення теоретичних основ фінансових відносин дає змогу досить швидко опанувати зміни, які відбуваються у фінансовій практиці.

Основним **завданням** вивчення дисципліни «Фінанси» є правильне розуміння закономірностей сфери фінансових відносин держави, суб'єктів підприємницької діяльності та населення і розкрити шляхи використання цих закономірностей у практиці фінансової роботи; показати можливі напрями впливу фінансів на суспільний прогрес і роль фінансів в економічній перебудові суспільства на шляху розвитку ринкових відносин; визначити сукупність заходів, що забезпечують використання фінансів як одного з дійових важелів економічної політики держави.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати: теоретичні основи формування категорії «фінанси», сутність і тенденції розвитку фінансових відносин та їх особливості у сфері державних фінансів і фінансів домогосподарств; систему державного регулювання фінансової діяльності, нормативні та законодавчі акти; методи планування і прогнозування фінансової діяльності; методи оцінки результатів фінансової діяльності для прийняття управлінських рішень.

вміти: об'єктивно оцінювати економічні процеси, які відбуваються в суспільстві; розробляти й вирішувати актуальні питання теорії і практики розбудови фінансової політики держави; орієнтуватись в питаннях державної фінансової політики; характеризувати і розраховувати фінансові ресурси; вибирати варіант дій щодо фінансових ситуацій; адаптувати здобуті знання до умов діяльності конкретного підприємства, організації, установи.

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач:

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук.

Загальні компетентності:

ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Фахові компетентності:

СК01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки та фінансів за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища.

СК02. Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

СК03. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

СК05. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку.

СК08. Здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК 10. Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення.

СК11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.

Програмні результати навчання:

ПР01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних та фінансових систем.

ПР02. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем.

ПР03. Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

ПР04. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування.

ПР05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

ПР07. Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПР10. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем.

ПР12. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у фінансовій сфері діяльності.

ПР14. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.

ПР19. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.

ПР20. Виконувати функціональні обов'язки в групі, пропонувати обґрунтовані фінансові рішення.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістова частина 1. Поняття фінансів та фінансової інфраструктури

Тема 1. Предмет фінансової науки як пізнання сутності фінансів
Предмет фінансової науки. Виокремлення фінансової науки в самостійний напрямок фінансових досліджень. Формування фінансової теорії. Категоріальний і понятійний апарат у фінансовій науці. Вихідні, прості та складні фінансові категорії. Функції фінансів як відображення їх сутності і суспільного призначення. Фінанси і фінансова система як об'єктивно існуюча реальність, підсистема економічного базису. Структура фінансової системи України. Організаційно-правові основи побудови і функціонування фінансової системи. Фінансові ресурси держави, джерела і методи їх формування. Роль фінансів в ринковій економіці.

Тема 2. Генезис і еволюція фінансів

Зародження фінансових відносин в надрах рабовласницького суспільства, їх обумовленість натуральним господарством. Вплив товарно-грошових відносин на розвиток фінансів. Управління фінансами в Римській імперії. Вплив доходів у грошовій формі на розпад рабовласницьких відносин. Доходи і видатки феодального суспільства. Особливості фінансів феодального міста та їх вплив на розвиток державних фінансів. Формування фінансів міст як системи грошового господарства. Роль грошових податків у розвитку виробництва та обміну і переході до ринкових відносин. Нагромадження і концентрація капіталу у буржуазії.

Тема 3 . Становлення та розвиток фінансової науки

Концепції державних фінансів у фундаментальних економічних теоріях. Попередники англійської класичної політекономії. Фінансові концепції англійської класичної політекономії (В. Петті, А. Сміт, Д. Рікардо). Історична школа Німеччини, її фінансові теорії. Маржиналізм і його вплив на розвиток фінансової науки. Концепція державних фінансів англійського економіста Дж. Кейнса. Неокласичні теорії державних фінансів. Протистояння кейнсіанству. Монетаризм і пріоритет грошової політики. Неолібералізм, його фінансові пріоритети. Фінансові концепції в парадигмі «асиметричної інформації». Інституціоналізм. Історія української

фінансової думки. Новітні уявлення вітчизняних учених про розвиток фінансової науки.

Тема 4. Фінансове право і фінансова політика

Об'єктивна необхідність створення правового поля для функціонування фінансових відносин. Набуття фінансовими відносинами правової форми. Фінансове право, його суть, зміст, форми реалізації. Роль бюджетного, податкового, біржового та митного права у правовому регламентуванні фінансових відносин. Джерела фінансового права. Фінансова політика як система заходів регулювання фінансових відносин і забезпечення розв'язання економічних і соціальних проблем суспільного розвитку. Сутність, типи, види та напрями фінансової політики. Фінансова стратегія і фінансова тактика. Складові фінансової політики держави. Фінансова політика суб'єктів господарювання як цілеспрямована діяльність фінансових менеджерів з метою досягнення поставлених цілей у бізнесі. Забезпечення реалізації фінансової політики. Дієздатність та ефективність фінансової політики.

Змістова частина 2. Державні фінанси і податкова система.

Тема 5. Податки. Податкова політика

Історична ретроспектива розвитку податків як невід'ємного елемента суверенітету держави. Економічна сутність податків. Податки як вихідна категорія державних фінансів. Характерні ознаки податків як обов'язкових платежів. Функції оподаткування. Елементи податку, їх характеристика. Класифікація податків та її ознаки. Види податків. Принципи побудови податкової системи. Сутність податкової політики та напрями її проведення. Історичний аспект розвитку податкової політики держави. Критерії формування податкової політики в правовій державі.

Тема 6. Бюджет. Бюджетна система.

Зміст і склад державних фінансів. Державні доходи і державні видатки. Сутність, призначення та роль бюджету держави. Функції бюджету. Бюджет як основний фінансовий план держави, його правовий статус. Бюджетний устрій. Складові бюджетної системи та принципи її побудови. Бюджетний процес. Доходи державного бюджету, їх склад, структура та економічна класифікація. Склад і структура видатків державного бюджету, їх класифікація. Форми міжбюджетних взаємовідносин. Регулювання міжбюджетних відносин. Державний борг,

причини його виникнення і зростання. Види державного боргу. Управління державним боргом країни. Джерела погашення державного боргу.

Тема 7. Державний кредит

Державний кредит як фінансова категорія, його економічна сутність, призначення і роль. Функції державного кредиту. Внутрішні державні запозичення, їх форми. Класифікація державних позик. Зовнішні державні запозичення, їх ефективність. Напрями використання коштів, отриманих від державних запозичень.

Тема 8. Місцеві фінанси. Бюджетний федералізм і фінансове вирівнювання

Сутність місцевих фінансів, їх необхідність і призначення. Складові місцевих фінансів. Доходи і видатки місцевих бюджетів, їх склад і структура. Фінансове вирівнювання, його сутність і роль у збалансуванні місцевих бюджетів. Інструменти фінансового вирівнювання. Бюджетний федералізм як специфічна форма побудови й організації міжбюджетних взаємовідносин. Моделі бюджетного федералізму.

Тема 9. Соціальні позабюджетні фонди

Сутність і призначення соціальних позабюджетних фондів. Класифікація фондів цільового призначення. Система фондів державного соціального страхування, джерела формування та напрями використання їх коштів. Державні соціальні позабюджетні фонди України, види, розміри та методика нарахування внесків до них.

Змістова частина 3. Фонди фінансових ресурсів. Організація і управління фінансами

Тема 10. Фінанси суб'єктів господарювання

Економічна сутність і особливості фінансів суб'єктів господарювання. Функції фінансів суб'єктів господарювання. Вплив організаційно-правових форм підприємництва на формування фінансових ресурсів і капіталу суб'єктів господарювання, на управління їх фінансовою діяльністю. Джерела фінансування капіталу підприємства. Структура активного капіталу. Пасивний капітал і його склад. Фінансові ресурси суб'єктів господарювання, їх склад і характеристика. Доходи і витрати суб'єктів

господарювання, їх класифікація. Фінансові результати та фактори, що впливають на них.

Тема 11. Фінанси домогосподарств

Сутність і сфера функціонування фінансів домогосподарств. Джерела і форми доходів домогосподарств. Соціальна політика держави та її вплив на доходи домогосподарств. Витрати бюджету домогосподарств, їх класифікація. Інвестиційна діяльність та формування інвестиційного портфеля домогосподарств. Необхідні передумови активізації ролі домогосподарств на фінансовому ринку України.

Тема 12. Страхування. Страховий ринок.

Сутність і особливості страхування в системі фінансових відносин. Функції страхування. Класифікація страхування. Форми організації фондів страхового захисту. Страховий ринок України: поняття, суб'єкти, інфраструктура. Зарубіжна практика страхування.

Тема 13. Фінансовий ринок

Економічна сутність і призначення фінансового ринку. Функції фінансового ринку. Складові фінансового ринку, їх характеристика. Класифікація фінансових ринків. Інструменти фінансового ринку. Цінні папери, їх економічна та юридична сутність. Класифікація цінних паперів. Професійні учасники ринку цінних паперів, їх функції. Ринок фінансових послуг, його сегментарна структура. Проблематика функціонування фінансового ринку в Україні.

Тема 14. Міжнародні фінанси

Сутність міжнародних фінансів та їх роль у сучасній світовій економіці. Світові фінансові ринки. Міжнародна валютна система та її особливості. Валютний ринок і валютний курс. Міжнародний кредитний ринок. Міжнародний ринок цінних паперів. Міжнародні ринки золота. Міжнародні розрахунки та операції валютного ринку. Міжнародні валютні системи. Міжнародне подвійне оподаткування. Організація проведення фінансових операцій в особливих зонах. Міжнародні фінансові інститути, їх функції і вплив на національні економіки та фінансові системи. Співробітництво України з міжнародними фінансовими організаціями та перспективи його розвитку.

Тема 15. Фінанси Європейського Союзу

Створення західноєвропейської наднаціональної фінансової системи, її регулювання. Бюджет ЄС, його призначення. Особливості організації бюджетного процесу. Вплив економічної, соціальної і регіональної політики ЄС на структуру бюджетних видатків. Створення і регулювання єдиного ринку капіталів в ЄС. Державний кредит в ЄС. Фінансові проблеми ЄС.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових частин і тем	Кількість годин					
	Усього	у тому числі				
		Лек.	Практ.	Лаб	інд	Самост.
<i>Змістова частина 1. Поняття фінансів та фінансової інфраструктури</i>						
Тема 1. Предмет фінансової науки як пізнання сутності фінансів	8	2	2	-	-	4
Тема 2. Генезис і еволюція фінансів	8	2	2	-	-	4
Тема 3. Становлення та розвиток фінансової науки	8	2	2	-	-	4
Тема 4. Фінансове право і фінансова політика	8	2	2	-	-	4
<i>Разом за змістовою частиною 1</i>	32	8	8	-	-	16
<i>Змістова частина 2. Державні фінанси і податкова система</i>						
Тема 5. Податки. Податкова політика	8	2	2	-	-	4
Тема 6. Бюджет. Бюджетна система	8	2	2	-	-	4
Тема 7. Державний кредит	8	2	2	-	-	4
Тема 8. Місцеві фінанси. Бюджетний федералізм і фінансове вирівнювання	8	2	2	-	-	4
Тема 9. Соціальні позабюджетні фонди	8	2	2	-	-	4
<i>Разом за змістовою частиною 2</i>	40	10	10	-	-	20
<i>Змістова частина 3. Фонди фінансових ресурсів. Організація і управління фінансами</i>						
Тема 10. Фінанси суб'єктів господарювання	8	2	2	-	-	4
Тема 11. Фінанси домогосподарств	8	2	2	-	-	4
Тема 12. Страхування. Страховий ринок	8	2	2	-	-	4

Тема 13. Фінансовий ринок	8	2	2	-	-	4
Тема 14. Міжнародні фінанси	8	2	2	-	-	4
Тема 15. Фінанси Європейського Союзу	8	2	2	-	-	4
<i>Разом за змістовою частиною 3</i>	<i>48</i>	<i>12</i>	<i>12</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>24</i>
УСЬОГО ГОДИН	120	30	30	-	-	60

5. ТЕМИ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Предмет фінансової науки як пізнання сутності фінансів	2
2	Тема 2. Генезис і еволюція фінансів	2
3	Тема 3. Становлення та розвиток фінансової науки	2
4	Тема 4. Фінансове право і фінансова політика	2
5	Тема 5. Податки. Податкова політика	2
6	Тема 6. Бюджет. Бюджетна система	2
7	Тема 7. Державний кредит	2
8	Тема 8. Місцеві фінанси. Бюджетний федералізм і фінансове вирівнювання	2
9	Тема 9. Соціальні позабюджетні фонди	2
10	Тема 10. Фінанси суб'єктів господарювання	2
11	Тема 11. Фінанси домогосподарств	2
12	Тема 12. Страхування. Страховий ринок	2
13	Тема 13. Фінансовий ринок	2
14	Тема 14. Міжнародні фінанси	2
15	Тема 15. Фінанси Європейського Союзу	2
Разом		30

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ТА СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
1	Тема 1. Предмет фінансової науки як пізнання сутності фінансів	2
2	Тема 2. Генезис і еволюція фінансів	2
3	Тема 3. Становлення та розвиток фінансової науки	2
4	Тема 4. Фінансове право і фінансова політика	2
5	Тема 5. Податки. Податкова політика	2

6	Тема 6. Бюджет. Бюджетна система	2
7	Тема 7. Державний кредит	2
8	Тема 8. Місцеві фінанси. Бюджетний федералізм і фінансове вирівнювання	2
9	Тема 9. Соціальні позабюджетні фонди	2
10	Тема 10. Фінанси суб'єктів господарювання	2
11	Тема 11. Фінанси домогосподарств	2
12	Тема 12. Страхування. Страховий ринок	2
13	Тема 13. Фінансовий ринок	2
14	Тема 14. Міжнародні фінанси	2
15	Тема 15. Фінанси Європейського Союзу	2
Разом		30

7. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
1	не передбачено навчальним планом	-

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Предмет фінансової науки як пізнання сутності	4
2	Тема 2. Генезис і еволюція фінансів	4
3	Тема 3. Становлення та розвиток фінансової науки	4
4	Тема 4. Фінансове право і фінансова політика	4
5	Тема 5. Податки. Податкова політика	4
6	Тема 6. Бюджет. Бюджетна система	4
7	Тема 7. Державний кредит	4
8	Тема 8. Місцеві фінанси. Бюджетний федералізм і фінансове вирівнювання	4
9	Тема 9. Соціальні позабюджетні фонди	4
10	Тема 10. Фінанси суб'єктів господарювання	4
11	Тема 11. Фінанси домогосподарств	4
	Тема 12. Страхування. Страховий ринок	4
	Тема 13. Фінансовий ринок	4
	Тема 14. Міжнародні фінанси	4
	Тема 15. Фінанси Європейського Союзу	4
Разом		60

9. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Індивідуальні робота є однією з форм самостійної роботи здобувачів, яка передбачає створення умов для як найповнішої реалізації творчих можливостей і має на меті поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які здобувачі одержують в процесі навчання, а також застосування цих знань на практиці. У процесі виконання індивідуальної роботи здобувач вищої освіти повинен продемонструвати вміння:

- формулювати мету і завдання роботи;
- обґрунтовувати методи вирішення поставлених завдань;
- розробляти структуру роботи;
- працювати з літературними джерелами;
- виявляти проблеми в рамках досліджуваної теми;
- формулювати результати своєї роботи і давати їм оцінку.

Індивідуальне завдання є обов'язковим для виконання та передбачає написання реферату на одну із запропонованих тем. Разом з тим у здобувач освіти може запропонувати свою тему у відповідності до особистих науково-дослідних інтересів та погодити її з викладачем. Також за бажанням студент може написати декілька рефератів протягом семестру для підвищення загальної оцінки за курс.

Окрім цього може бути зараховано прослуховування курсів у відповідності до тем навчальної дисципліни на платформах EdEra, Prometheus. Зарахування відбувається за наявності сертифікату про успішне проходження курсу.

Теми презентацій (рефератів, доповідей) з дисципліни «Фінанси»

1. Роль фінансів у розширеному відтворенні.
2. Розвиток податків у Римській імперії.
3. Розвиток податкових відносин у феодальних містах.
4. Вплив буржуазних революцій на державні фінанси (податки, бюджет, протекціонізм).
5. Історія появи бюджету.
6. Історія зародження фінансового ринку. Роль держави та акціонерних товариств у цьому процесі.
7. Дореволюційна російська фінансова школа.
8. Апробація фінансових теорій у фінансовій політиці держави.
9. Взаємозв'язок фінансової практики, фінансових теорій і фінансової політики держави (історичний аналіз).
10. Позитивні і негативні наслідки політики стимулювання сукупного попиту (західний досвід).
11. Переваги і недоліки застосування монетаристських принципів побудови фінансової політики.
12. Стратегічні і тактичні завдання фінансової політики України (у розрізі її окремих напрямів).
13. Грошово-кредитна політика НБУ: здобутки і проблеми.

14. Проблеми макроекономічної фінансової стабілізації в Україні.
15. Розвиток прямого оподаткування в Україні (оподаткування доходів фізичних і юридичних осіб, майнове оподаткування).
16. Проблеми непрямого оподаткування в Україні.
17. Порівняння переваг і недоліків застосування податку на додану вартість і податку з обороту. Доцільність заміни ПДВ на податок з обороту в Україні.
18. Проблеми співвідношення прямого і непрямого оподаткування (структура податків).
19. Проблеми вимірювання податкового навантаження.
20. Митна політика в умовах інтернаціоналізації.
21. Чи враховані наукові концепції видатних економістів світу при побудові податкової системи України?
22. Стабільність і ефективність бюджетного процесу.
23. Перспективи застосування програмно-цільового методу бюджетного планування в Україні.
24. Проблеми використання коштів від приватизації державного майна.
25. Взаємозв'язок бюджетного дефіциту і фінансової стабільності.
26. Політика дефіцитного фінансування та її значення у розширенні державного сектору і побудові соціально орієнтованих економік.
27. Зарубіжний досвід управління бюджетним дефіцитом (США, країни ЄС).
28. Внутрішні державні запозичення і розвиток національного фінансового ринку: досвід України.
29. Проблеми виходу уряду України на світовий фінансовий ринок.
30. Проблеми здійснення місцевих позик в Україні.
31. Гарантований борг України та проблеми його обслуговування.
32. Можливі варіанти вирішення питання компенсації населенню України знецінених заощаджень в установах Ощадбанку, Укрдержстраху та за майновими облігаціями.
33. Кредитні програми, які здійснює уряд України.
34. Моделі бюджетного федералізму і можливості їх застосування в Україні.
35. Міжнародні підходи до організації місцевих фінансів.
36. Проблеми вдосконалення міжбюджетних трансфертів в Україні.
37. Проблеми посилення ролі податкових надходжень у складі доходів місцевих бюджетів в Україні.
38. Фінансові проблеми підприємств комунальної власності в Україні та шляхи їх вирішення.
39. Шляхи проведення пенсійної реформи в Україні.
40. Зарубіжний досвід пенсійного забезпечення.
41. Проблеми і перспективи запровадження в Україні обов'язкового медичного страхування.
42. Зарубіжний досвід обов'язкового медичного страхування та можливості його запровадження в Україні.
43. Роль приватизаційних процесів в утворенні акціонерних товариств та у становленні ринку капіталів в Україні.
44. Фінансові аспекти розвитку малих підприємств в Україні.

45. Фінансові проблеми реструктуризації підприємств в Україні.
46. Банкрутство і санація підприємств.
47. Переваги застосування лізингу. Розвиток лізингу в Україні.
48. Державна фінансова підтримка підприємництва в Україні.
49. Проблеми вивозу прибутків, отриманих в Україні, за кордон. Шляхи державного регулювання реінвестування прибутку в розвиток українських підприємств.
50. Підприємницькі та фінансові ризики в діяльності суб'єктів господарювання, шляхи їх мінімізація.
51. Роль домогосподарств на фінансовому ринку.
52. Банківське кредитування населення в Україні.
53. Проблеми кредитування житлового будівництва в Україні та роль держави у їх вирішенні.
54. Проблема отримання заробітної плати «в конвертах» та шляхи її вирішення.
55. Роль страхового ринку у забезпеченні стабільності функціонування ринкової економіки.
56. Недержавні пенсійні фонди та їх роль у пенсійному забезпеченні: зарубіжний досвід.
57. Розвиток ринку акцій в Україні. Роль приватизаційних процесів у становленні вітчизняного ринку акцій.
58. Проблеми розвитку ринку корпоративних облігацій в Україні.
59. Іноземні інвестори на вітчизняному фінансовому ринку.
60. Світові фінансові кризи та механізм їх розповсюдження.
61. Ефективність бюджетного планування в Україні.
62. Застосування програмно-цільового підходу до планування бюджетних видатків в Україні.
63. Технології бюджетування: зарубіжний досвід.
64. Необхідність введення застосування нових методів управління фінансами (державний фінансовий аудит, фінансовий моніторинг, фінансовий контролінг).
65. Проблеми податкового менеджменту в Україні та шляхи їх вирішення.
66. Проблеми взаємовідносин платників податків з податковими інспекціями та шляхи їх вирішення.
67. Роль транснаціональних корпорацій у розвитку світового фінансового ринку та у процесах глобалізації і всесвітньої фінансової інтеграції.
68. Фінансові ризики на світовому фінансовому ринку.
69. Офшорні фінансові центри.
70. Залучення іноземних інвестицій в Україну: проблеми та перспективи, позитивні та негативні наслідки.
71. Дискусійні питання співпраці України з міжнародними фінансовими інституціями.
72. Головні фінансові загрози для України, їх внутрішні та зовнішні аспекти.
73. Шляхи забезпечення фінансової безпеки України.
74. Напрями забезпечення банківської безпеки в Україні.
75. Митна політика у контексті забезпечення фінансової безпеки.

76. Шляхи вирішення проблеми незаконного вивезення вітчизняних капіталів за кордон, їх повернення та інвестування у розвиток національної економіки.
77. Податкові реформи в країнах з розвинутою ринковою економікою.
78. Нові форми боротьби за ринки збуту і вкладання капіталу в умовах глобалізації, їх вплив на державні фінанси.
79. Вплив інтернаціоналізації та глобалізації на сучасний стан державних фінансів.
80. Старіння нації і реформування систем соціального страхування в розвинених країнах.
81. Зміни, які відбуваються у сфері державних фінансів в умовах інтеграційних процесів.
82. Митна політика ЄС.
83. Фінансові проблеми, що виникають у зв'язку з розширенням складу ЄС.
84. Фінансова надійність страховиків та чинники її забезпечення.
85. Страхування відповідальності в Україні: проблеми і перспективи.
86. Запровадження обов'язкового медичного страхування в Україні: проблеми і перспективи.

10. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі вивчення дисципліни успішно використовуються традиційні та інноваційні методи навчання. Добре обладнані навчальні аудиторії ХДАЕУ, наявність технічних засобів навчання, комп'ютерна підтримка навчального процесу, сучасна наочність сприяють реалізації «золотого правила» дидактики: використанню методів ілюстрації, демонстрації, якісному проведенню практичних робіт, організації плідної навчально-дослідної та науково-дослідної роботи.

Для проведення лекційних занять використовуються такі методи навчання: пояснювально-ілюстративний метод; частково-пошуковий, або евристичний метод.

При викладанні практичних та лабораторних занять використовуються: репродуктивний метод – розв'язування задач вивченого матеріалу на основі зразка або правила; частково-пошуковий - це організація активного пошуку розв'язання окремих задач під керівництвом викладача і його вказівок; евристична бесіда - перевірений спосіб активізації мислення, спонукання до пізнання; дослідницький метод - здобувачі вищої освіти самостійно розв'язують задачі за темами практичних занять дисципліни.

Самостійна робота застосовує: пояснювально-ілюстративний метод - здобувачі вищої освіти здобувають знання з навчальної або методичної літератури, через електронний посібник у «готовому» вигляді; дослідницький метод.

11. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Використовують наступні методи контролю: усний, письмовий, комбінований, дискусійний.

Форми контролю, які використовуються:

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувача до виконання конкретної роботи. Усний контроль – опитування на лекції, практичному занятті. Письмовий контроль – перевірка розв'язку задач практичного заняття, контрольна робота. Вимоги та методи до поточного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, тощо. Оцінювання знань здобувачів на основі поточного контролю відбувається: а) способом перевірки систематичності та активності роботи здобувача над вивченням програмного матеріалу курсу протягом семестру; б) способом виконання завдань самостійної роботи здобувача. Проміжна атестація має визначити рівень знань здобувача з програмного матеріалу змістової частини (рейтингова оцінка із змістової частини), отриманих під час усіх видів занять і самостійної роботи. Контрольні роботи, що виконуються під час самостійної роботи здобувача, – це індивідуальні завдання, які передбачають самостійне виконання здобувачем певної практичної роботи на основі засвоєного теоретичного матеріалу.

Поточний підсумковий контроль: екзамен

Проміжний контроль з дисципліни «Фінанси» включає оцінювання результатів самостійного вивчення теоретичного та практичного матеріалу.

Основні методи контролю знань здобувачів:

за окремою змістовою частиною:

- усна перевірка (опитування, розв'язання проблемних ситуацій тощо) на практичних заняттях (15 занять × 1 бал = 15 балів);
- тестова перевірка за темами дисципліни (15 тем × 1 бал = 15 балів);
- практична перевірка - розв'язання завдань (18 балів);
- захист рефератів, доповідей (1 робота × 2 бали = 2 бали);
- до 10 додаткових балів за участь у неформальній освіті, участь у конференціях, проходження стажування тощо.

Поточний контроль: загальна (максимальна) сума балів за змістові частини – 50; загальна (максимальна) сума балів, з урахуванням додаткових балів - 60.

Здобувач вищої освіти може бути допущений до екзамену, якщо він має позитивні оцінки за підсумками кожної із змістових частин.

Підсумковий контроль: екзамен – загальна сума балів – 40.

Максимальна кількість - 100 балів.

Опитування є один із способів обліку знань. Критерії оцінювання відповідей:

- повнота і правильність відповіді;
- ступінь усвідомлення та розуміння вивченого;
- повне і правильне викладення (оформлення) відповіді.

Оцінка «5» (відмінно) – 1 бал – ставиться, коли вивчений матеріал засвоєний у повному обсязі, здобувач вищої освіти першого (бакалаврського) рівня володіє необхідними знаннями і вміннями. Відповіді здобувача вищої освіти демонструють глибоке розуміння матеріалу, правильне застосування знань і умінь, необхідних для відповіді, не містять істотних помилок. Здобувач точно формулює думки і обґрунтовує їх послідовно, логічно викладає матеріал, виявляє вміння ілюструвати теоретичні знання, аналізує, наводить приклади і розв'язує проблемно-практичні ситуації, робить висновки.

Оцінка «4» (добре) – 0,75 бали – ставиться, коли здобувач вищої освіти володіє необхідними знаннями і вміннями (вимоги, що й на оцінку відмінно), проте у засвоєнні навчального матеріалу мають місце незначні прогалини і окремі неточності. Відповіді здобувача виявляють розуміння матеріалу, правильне застосування знань і умінь, необхідних для відповіді, але містять окремі помилки і невеликі неточності. При викладенні матеріалу допускається деяка непослідовність, незначні неточності у формуванні думок.

Оцінка «3» (задовільно) – 0,5 бали – ставиться, якщо здобувач вищої освіти першого (бакалаврського) рівня володіє знаннями і вміннями з дисципліни, але вони носять розрізнений характер, знання недостатньо глибокі, а вміння проявляється слабо. У засвоєнні навчального матеріалу мають місце суттєві неточності. Відповіді не глибокі, містять істотні помилки, у тому числі у висновках, аргументація слабка.

Оцінка «2» (незадовільно) – 0-0,37 бали – здобувач вищої освіти першого (бакалаврського) рівня розв'язує завдання без належного теоретичного обґрунтування результатів, рішення має суттєві помилки, зовсім не розв'язує завдання або невірно.

Виконання тестових завдань. Тематичний тест складається з 10 завдань за правильне виконання яких здобувач вищої освіти першого (бакалаврського) рівня отримує 1 бал. Одне правильно виконане тестове завдання має вагу в 0,1 бали.

Оцінка «5» (відмінно) – 0,9-1 бал.

Оцінка «4» (добре) – 0,6-0,8 бали.

Оцінка «3» (задовільно) – 0,3-0,5 бали.

Оцінка «2» (незадовільно) – 0-0,2 бали.

Виконання і захист доповідей. Критеріями оцінювання реферативних робіт є повнота розкриття теми, висвітлення сучасного стану та перспективних змін об'єкта дослідження, дотримання логіки та послідовності викладу, якісне оформлення доповіді з дотриманням вимог вищої школи, володіння матеріалом обраної теми при презентації реферату. Максимальна кількість балів за доповідь з її захистом – 4 бали.

Оцінка «5» (відмінно) - 4 бали, якщо:

- тема реферату актуальна та відзначається практичною спрямованістю;
- у роботі здійснено ґрунтовний аналіз усіх аспектів проблеми;
- використано сучасні джерела, у тому числі періодичні видання, монографії, які дають змогу висвітлити теоретичні й прикладні аспекти теми;
- матеріал роботи добре структурований, логічно викладений та побудований на конкретному прикладі;

- висновки відповідають завданням роботи, свідчать про реалізацію мети дослідження;

- рекомендації є обґрунтованими та мають практичну значущість;
- роботу оформлено з дотриманням встановлених правил.

Оцінка «4» (добре) – 2,25-3,5 бали, якщо:

- тема реферату актуальна;
- у роботі здійснено аналіз основних аспектів проблеми;
- використано джерела, які дають змогу розкрити теоретичні й прикладні аспекти теми;
- матеріал роботи структурований, логічно викладений та побудований на конкретному прикладі;

- висновки відповідають завданням роботи;
- рекомендації мають практичну спрямованість;
- оформлення роботи в цілому відповідає встановленим правилам.

Оцінка «3» (задовільно) – 1,5-2 бали, якщо:

- здійснений здобувачем вищої освіти першого (бакалаврського) рівня теоретичний аналіз не повною мірою відповідає темі, меті і завданням дослідження;

- використані джерела не дають можливості повністю розкрити проблему;
- висновки не повністю відповідають завданням роботи;
- рекомендації недостатньо обґрунтовані;
- робота в цілому оформлена згідно з правилами, але є певні недоліки.

Оцінка «2» (незадовільно) – 0-1 бал, якщо:

- здійснений здобувачем вищої освіти першого (бакалаврського) рівня аналіз не відповідає темі, меті і завданням дослідження;

- у змісті реферату не аналізується об'єкт дослідження, певні положення не ілюструються (в т.ч. таблицями, графіками тощо).

- здобувач вищої освіти першого (бакалаврського) рівня не використовував необхідні літературні, нормативні джерела і статистичні дані;

- висновки не відповідають завданням роботи;
- оформлення роботи не відповідає встановленим правилам.

12. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ ЗДОБУВАЧІ З ДИСЦИПЛІНИ «ФІНАНСИ» (підсумковий контроль - екзамен)

Поточне тестування та самостійна робота															
Змістова частина 1				Змістова частина 2					Змістова частина 3					захист доповідей	
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14		T15
3	3	3	4	3	3	3	3	4	3	3	3	3	3	4	2

Разом: поточне тестування та самостійна робота	Додаткові бали	Підсумковий контроль (екзамен)	Сума
50	10	40	100

T1,T2...T11 – теми змістових частин.

Додаткові бали – за представлення результатів науково-дослідних робіт на конференціях, участь у неформальній освіті (професійних курсах, тренінгах, вебінарах; громадській освіті; професійному стажуванні; онлайн освіті тощо).

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності/Local grade	Оцінка ЄКТС grade		Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Excellent	відмінно
82-89	B	Good	добре
74-81	C		
64-73	D	Satisfactory	задовільно
60-63	E		
35-59	FX	Fail	незадовільно
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Для освоєння навчальної дисципліни «Фінанси підприємств» розроблено:

1. Презентації лекцій.
2. Методичні рекомендації до практичних занять.
3. Методичні рекомендації для самостійної роботи здобувача.

14. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Венгер В. В. Фінанси : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 432 с.
2. Лютий І.О. Фінанси : підручник. Київ : Ліра-К, 2020. 732 с.
3. Фінанси: Навчальний посібник: експрес курс / [Волохова І. С., Шикіна Н. А., Волкова О. Г. та ін.] за заг. ред. Волохової І. С. Харків: Видавництво «ПромАрт», 2018. 262 с.
4. Фінанси: Навчально-методичний посібник для проведення лекційних, практичних (семінарських) занять та самостійної роботи студентів з дисципліни «Фінанси» для студентів освітнього ступеня «Бакалавр» спеціальності: 071 «Облік і оподаткування»; 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність». Полтава: Полтавська державна аграрна академія,

2020. 254 с. <https://dspace.pdau.edu.ua/server/api/core/bitstreams/3a5a14b2-e912-4739-9d6e-0f139992ca31/content>

5. Бюджетна система : підручник / за ред. д. е. н., професора В. Г. Дем'янишина, д. е. н., професора О. П. Кириленко та д. е. н., професора З. М. Лободіної. Тернопіль : ЗУНУ, 2020. 624 с.
6. Фінанси : навчальний посібник / О. В. Гаврильченко, О. П., Полтініна, О. Є. Найденко та ін. ; за заг. ред. І. В. Журавльової. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. 342 с.
7. Береславська О. І. Міжнародні розрахунки та валютні операції : навч. посіб. Ірпінь : Університет ДФС України, 2019. 368 с.
8. Бюджетна система : підручник / за ред. д. е. н., професора В. Г. Дем'янишина, д. е. н., професора О. П. Кириленко та д. е. н., професора З. М. Лободіної. Тернопіль : ЗУНУ, 2020. 624 с.
9. Бюджетна система України: навчальний посібник в схемах і таблицях / С. В. Качула, Г. Є. Павлова, Л. В. Лисяк, Добровольська О.В., Л. І. Катан. Дніпро: Монолит, 2021. 332 с.
10. Бюджетна система: тенденції розвитку / В.М. Мазярчук та ін.; під ред. В.М. Мазярчука. Київ: «ФОП Лопатіна О.О.», 2019. 384 с.
11. Гордей О. Д., Биховченко В. П., Ковальчук А. М. Державні цільові фонди : навч. посіб. Ірпінь : УДФСУ, 2020. 349 с.
12. Гребельник О. П. Основи зовнішньоекономічної діяльності : підручник. Ун-т держ. фіск. служби України. Ірпінь : Ун-т ДФС України, 2019. 409 с.
13. Грінько І. М. Міжнародні фінанси : навч. посіб. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 109 с.
14. Гудзь Ю.Ф. Конспект лекцій з дисципліни «Грошово-кредитні системи зарубіжних країн»: для студ. ступінь бакалавр / М-во освіти і науки України, Донец. нац. Унт економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського. Кривий Ріг. 2020. 241 с.
15. Дослідження грошово-кредитного ринку : навчальний посібник / І. В. Белова. Суми : Сумський державний університет, 2020. 147 с.
16. Зубченко В. В, Гутко Л. М. Фінанси підприємств. Біла церква: БНАУ, 2020. 106 с.
17. Іванчук Н. В. Гроші і кредит: навчальний посібник. Острого: Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2021. 332 с.
18. Квасницька Р. С., Донецько І. О. Соціальне страхування : навч. посіб. Кам'янець-Подільський : Друкарня "Рута", 2019. 355 с.
19. Коваленко Ю. М. Управління фінансовими активами : підручник. Ірпінь : Ун-т ДФС України, 2019. 497 с.
20. Крилов Д. В. Адміністративно-правові засади публічно-сервісної складової державної податкової політики в Україні: теоретико-правові та праксеологічні аспекти : монографія Херсон : Гельветика, 2019. 379 с.
21. Масалигіна В. В. Міжнародні фінанси та валютно-кредитні розрахунки : Конспект лекцій: У 2 ч. Харків: УкрДУЗТ, 2019. Ч. 1 124 с.
22. Миськів Г. Бюджетна система : теоретичні та практичні аспекти (у схемах і таблицях) : навчальний посібник. Львів : Растр-7, 2020. 272 с.

23. Мицак О. В. Міжнародні фінанси : навч. посіб. / О. В. Мицак, Т. Я. Андрейків, І. Р. Чуй. – Львів : Вид-во Львів. торг.-екон. ун-ту, 2020. 195 с.
24. Нікітішин А. О. Податкова політика в умовах економічних перетворень : монографія. Київ : КНТЕУ, 2019. 479 с.
25. Податкова система: Навчальний посібник / Волохова І. С., Дубовик О. Ю., Слатвінська М. О. та ін.; за заг. ред. І. С. Волохової, О. Ю. Дубовик. Харків: Видавництво «Діса плюс», 2019. 402 с.
26. Сидорович М. Муніципальні фінанси: навч. Посібник. Київ: НаУКМА, 2021 68 с.
27. Фінансова грамотність. Фінанси. Що? Чому? Як?: навчальний посібник / авт. кол.; Київ, 2019. 272 с.
28. Юнацький М.О. Конспект лекцій з дисципліни «Місцеві фінанси». Кривий Ріг: ДонНУЕТ, 2019. 134 с.
29. Юшко С. В. Бюджетна система : підручник. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018. 383 с.
30. Ярошевич Н.Б. Бюджетна система: Практикум: Навчальний посібник / Н.Б.Ярошевич, І.Ю.Кондрат, А.І.Якимів. Львів.: «Новий Світ-2000», 2019. 400 с.

Додаткова

31. Власова Н. О., Міщенко В. А., П'ятак Т. В., Кочетова Т. І., Котлярова А. В. Фінанси підприємств : підручник / за наук. ред. проф. Власової Н.О. Харків: Світ Книг, 2018. 437 с.
32. Казначейська система : підручник / О. П. Кириленко, П. С. Гринчишин, З. М. Лободіна [та ін.] ; за наук. ред. А. І. Крисоватого, О. П. Кириленко, Т. Я. Слюз. Тернопіль : ЗУНУ, 2020. 363 с.
33. Гаватюк Л. С. Фінанси підприємств у схемах і таблицях: навч. посіб. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2021. 111 с.
34. Курило О. Б., Бондаренко Л. П., Вівчар О.Й, Чубка О.М. Фінанси підприємств : підручник. Київ: Видавничий дім «Кондор», 2020. 340 с
35. Любенко Н. М. Фінанси підприємств: навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 262 с.
36. Нікола С. О. Фінанси підприємств : навч. посіб. Одеса : Одес. нац. ун-т ім. І.І. Мечникова, 2020. 206 с.
37. Аніловська Г. Я., Висоцька І. Б. Фінанси підприємств: навч. посіб. Львів: ЛьвДУВС, 2018. 440 с.
38. Кириленко О. П., Малиняк Б. С., Письменний В. В., Русін В. М. Планування та управління фінансовими ресурсами територіальної громади / за ред. О. П. Кириленко, Б. С. Малиняка. 2018. 360 с.
39. Публічні фінанси : навч. посіб. / за ред. д. е. н., професора О. П. Кириленко. Тернопіль : Вектор, 2018. 294 с.
40. Державний фінансовий контроль у публічному управлінні: навч. посіб. / Гупаловська М. Б. , Коваль С. Л., Сидор І. П. , Русін В. М., Шулюк Б. С. Тернопіль: Вектор, 2018. 210 с.

41. Соціальні, економіко-правові та фінансові виклики в умовах глобальних трансформацій: монографія / За ред. Л. Гур'янової, В. Цибакової; Братислава. Харків: ВШЕМ – ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019.
42. Клапків Ю. М. Ринок страхових послуг : концептуальні засади, технічні інновації та перспективи розвитку : монографія. Тернопіль : ТНЕУ, 2020. 568 с.
43. Горин В. П. Фінансовий механізм забезпечення суспільного добробуту : теоретична концептуалізація та проблеми функціонування : монографія. Тернопіль : ТНЕУ, 2020. 516 с.

Основні нормативно-правові акти

1. Конституція України від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР. (поточна редакція від 01.01.2020). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>
2. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
3. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 р. № 2456-VI. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>
4. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73. URL : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>.
5. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р., № 436-IV. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua>.
6. Про банки і банківську діяльність. Закон України № 2121-III від 07.12.2000 р. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua>.
7. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку «Загальні вимоги до фінансової звітності». Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 № 73. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua>.

Інформаційні ресурси

8. Офіційний сайт Верховної ради України URL: <http://rada.gov.ua/>.
9. Офіційний сайт Міністерства фінансів України URL: <https://mof.gov.ua/uk>
10. Офіційний сайт Міністерство економіки України URL: <http://www.me.gov.ua>
11. Офіційний сайт Національного банку України URL: <https://bank.gov.ua5>.
12. Офіційний сайт Асоціації українських банків URL: <https://aub.org.ua>
13. Офіційний сайт Державної аудиторської служби України URL: <http://www.dkrs.gov.ua/kru/uk/index>
14. Офіційний сайт Державної податкової служби України URL: <https://tax.gov.ua/>
15. Офіційний сайт Державної казначейської служби України URL: www.treasury.gov.ua

16. Офіційний сайт Держкомстату України URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
17. Національна комісія з регулювання ринків фінансових послуг URL: <https://www.nfp.gov.ua>
18. Сайт Інституту бюджету та соціально-економічних досліджень URL: www.ibser.org.ua
19. Електронна версія газети «Цінні папери України» URL: http://www.finmarket.info/securities_paper/
20. Офіційні сайти обласних державних адміністрацій.